

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW W WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr 5086

1. Obiekt

SZKOŁA

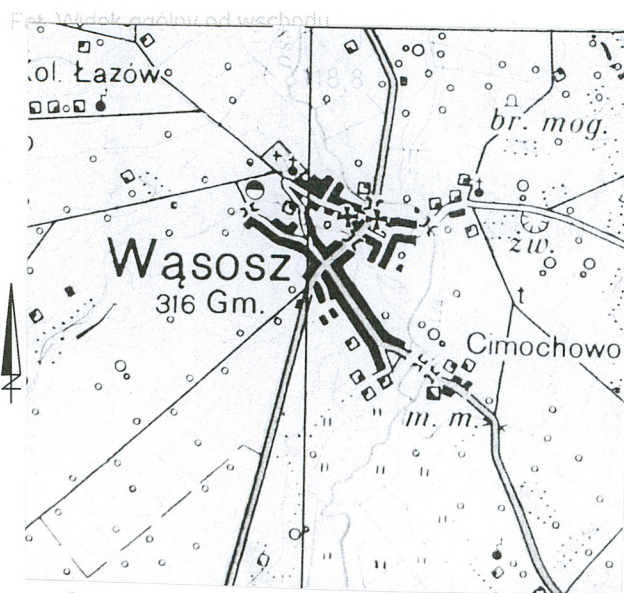
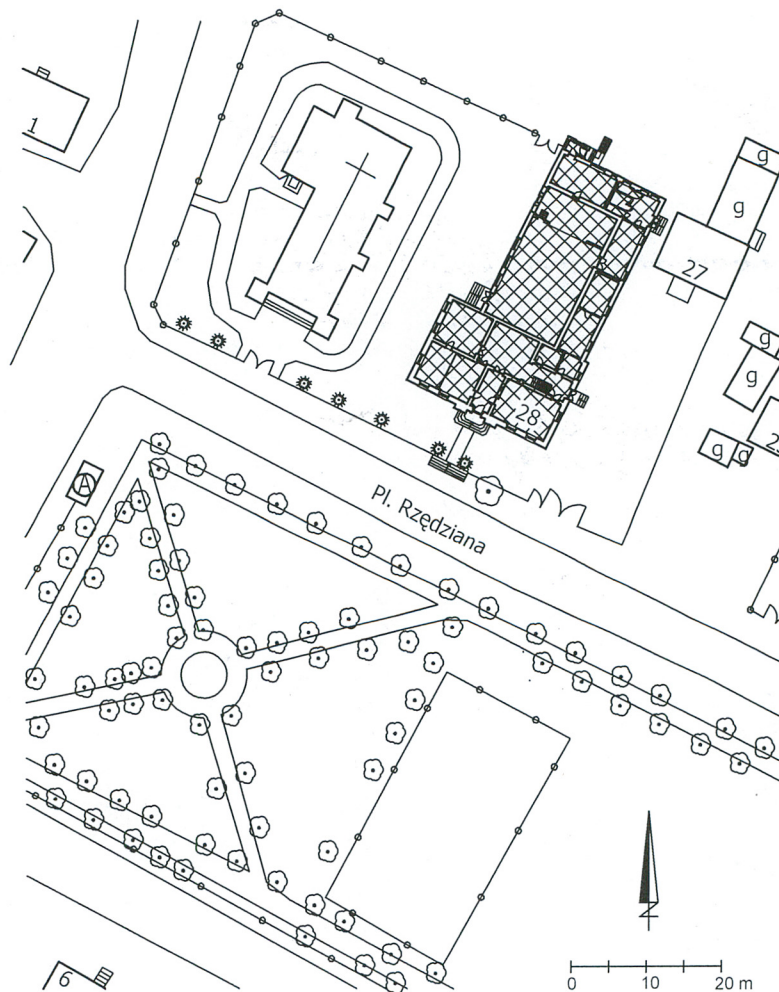
2. Czas powstania

1935

3. Miejscowość

WĄSOSZ

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

Orientacja

4. Adres

**19-222 Wąsosz
Plac Rzędziana 26**

nr hipoteczny.....

5. Przynależność administracyjna

Województwo **podlaskie**
Powiat **grajewski**
Gmina **Loco**

6. Poprzednie nazwy miejscowości

-

7. Przynależność administracyjna do 01.01.1999r.

Województwo **Podlaskie**
Gmina **Loco**

8. Właściciel i jego adres

**Parafia rzymskokatolicka
19-222 Wąsosz, ul, Sienkiewicza 31**

9. Użytkownik i jego adres

**Parafia rzymskokatolicka
19-222 Wąsosz, ul, Sienkiewicza 31**

10. Rejestr zabytków

nr data

Sytuacja

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Autor projektu nie znany

Pomysł budowy nowej szkoły w Wąsoszy powstał w 1935 roku, z inicjatywy ówczesnego proboszcza wąsoskiego, na gruncie parafialnym. Prace ukończono tuż przed wojną. W czasie wojny w obiekcie znajdowały się koszary niemieckie oraz areszt; funkcję tę obiekt pełnił także krótko po wojnie. W latach 40 XX w. uruchomiono ponownie szkołę oraz kino, podlegające Wojewódzkiemu Zarządowi Kin, później OPRF w Białymstoku. W sali kinowej, największej sali w Wąsoszu, urządzano także okolicznościowe akademie, bale i potańcówki. W połowie lat 90 XX w. w Wąsoszy zbudowano nową szkołę, dawny budynek szkolny powrócił do parafii, która część pomieszczeń wynajmuje na sklepy, na piętrze mieszka organista, większość budynku w tym sala widowiskowa nie jest użytkowana.

Obiekt posiada wartości historyczne.

Budynek jest przykładem prowincjonalnej modernistycznej architektury użyteczności publicznej lat 30 XX w.,

13. Opis (Sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja:

Budynek wolnostojący, usytuowany w północno – zachodniej pierzei rynku wąsoskiego – obecnego Placu Rzędziana, elewacją główną skierowany w kierunku południowo – wschodnim.

Materiał, konstrukcja, technika:

Murowany z cegły na zaprawie cementowo – wapiennej, tynkowany, stropy ceramiczne na belkach stalowych, balkon w elewacji głównej na płycie żelbetowej, podłogi białe, drewniane, schody drewniane dwubiegowe, do piwnicy drewniane jednobiegowe balustrady schodowe drewniane, okna drewniane, dwuskrzydłowe z nadświetleniem oraz zmienione, plastikowe, naśladujące podziały okien pierwotnych, w sali widowiskowej wielkie nieotwierane okna dwukwaterowe z jednokwaterowymi wywietrznikami, główne drzwi wejściowe drewniane płycinowe, w bogato zdobionych ościeżnicach o poziomym układzie przeszklonych płycin, z nadświetlem, poprzedzone betonowym podestem, do którego wiodą schody rozbiegające się w trzech kierunkach; drzwi wejściowe boczne od strony pñ. – wsch. dwuskrzydłowe, płycinowe z dwukwaterowym nadświetlem; drzwi wejściowe do Sali widowiskowej w elewacji pn. – wsch. przy narożu wschodnim budynku dwuskrzydłowe, płycinowe, poprzedzone betonowymi schodami o pięciu stopniach, ujętymi balustradami z rur stalowych, drzwi wejściowe do zaplecza w narożu północnym elewacji północno – zachodniej jednoskrzydłowe, płycinowe, poprzedzone schodami zabiegowymi z balustradą stalową z rur; drzwi wyjściowe z Sali widowiskowej od strony pñd. – zach. dwuskrzydłowe, klepkowe, poprzedzone betonowym podestem, do którego wiodą schody o pięciu stopniach; drzwi balkonowe drewniane, płycinowe z przeszkloną płyciną górną i dwukwaterowym nadświetlem, drzwi wewnętrzne jedno i dwuskrzydłowe, płycinowe, więźba dachowa drewniana, nad korpusem od strony Placu Rzędziana jętkowo – stolcowa, nad salą widowiskową kratownice drewniane, nad pomieszczeniami otaczającymi salą widowiskową drewniana, krokwiowa, wsparta na ścianach sali; dachy nad korpusem głównym, salą widowiskową i pomieszczeniami pomocniczymi pokryte blachą ocynkową, nad przybudówkami wejściowymi w elewacji północno wschodniej i zachodniej eternitem.

Rzut : na planie odwróconej litery „L” z dłuższym ramieniem wzdłuż osi północ – południe. Układ wnętrz w krótkim frontowym dwutraktowy, w skrzydle dłuższym półotraktowy.

Bryła: prostopadłościenna, rozczłonkowana, o różnej wysokości w poszczególnych partiach: korpus główny i sala widowiskowa na jednej wysokości, korpus główny nakryty dachem czteropłaciowym z czterema kominami, sala widowiskowa nakryta dachem trzypłaciowym, nad pomieszczeniami pomocniczymi sali widowiskowej dachy pulpitowe, z trzema kominami.

Elewacje:

frontowa południowo – wschodnia od strony Placu Rzędziana: dwukondygnacyjna, na cokole, pięcioosiowa, zamknięta wydatnym okapem, tynkowana „barankiem”, szeroki pas podokapowy zacierany na gładko i malowany na biało, wszystkie otwory w płaskich opaskach. Na osi głównej ryzalit ujęty parą pilastrów w wielkim porządku wspierających prostopadłościenny blok zamykający od góry oś, mieszczącą w przyziemiu wejście główne z drzwiami jednoskrzydłowymi z nadświetlem, środkowej partii którego nadana kształt latarni, w kondygnacji drugiej balkon z balustradą stalową; w pozostałych osiach okna dwuskrzydłowe z nadświetleniem

południowo – zachodnia, boczna: wieloosiowa, niesymetryczna: trzyosiowa partia południowa dwukondygnacyjna, wysunięta ryzalitowo przed pozostałą część, opracowana jak elewacja główna, mieści w obu kondygnacjach we wszystkich osiach otwory okienne jak w elewacji głównej. Partię środkową stanowi ściana sali widowiskowej z dwuskrzydłowymi drzwiami wyjściowymi przy narożniku południowym, nad którymi okno dwuskrzydłowe, za nimi w kierunku północny pas trzech wielkich okien dziewięciokwaterowych. Skrajna partia północna nakryta daszkami pulpitowymi, opadająca uskokowo w kierunku północnym mieści w swej wyższej w sąsiedztwie Sali widowiskowej trzy wtórnie zamurowane otwory, reszta ślepa

północno -zachodnia: wieloosiowa, jednokondygnacyjna, niesymetryczna; partię wschodnią stanowi północna ściana przybudówki do sali widowiskowej, nakryta dachem pulpitowym, opadającym na wschód z dwoma oknami dwuskrzydłowymi z nadświetleniem; trzyosiowa partia środkowa o różnej wielkości okien: sześciu dwuskrzydłowych wschodnie, środkowe wąskie, dwuskrzydłowe, zachodnie trójskrzydłowe; skrajna oś zachodnia poprzedzona przybudówką z wejściem po schodach zabiegowych w ścianie wschodniej i oknem dwuskrzydłowym w ścianie czołowej; w jej partii cokołowej drzwi wejściowe do pomieszczenia gospodarczego. W drugim planie ponad dachem pomieszczeń pomocniczych ściana Sali widowiskowej oraz widoczne na dachach kminy.

północno – wschodnia, boczna: wieloosiowa, niesymetryczna: partię południową stanowi dwukondygnacyjny trzyosiowy korpus główny, z otworem wejściowym w osi drugiej od południa w przyziemiu; w pozostałych osiach w obu kondygnacjach okna dwuskrzydłowe z nadświetleniem. Partia północna nieco wycofana, czteroosiowa, niesymetryczna; w trzech osiach od pd. dwuskrzydłowe okna z nadświetleniem, w skrajnej północnej dwuskrzydłowe drzwi wejściowe, w drugim planie, nad dachem pulpitowym pomieszczeń pomocniczych ślepa ściana sali widowiskowej, od 2/3 długości opadająca uskokowo w kierunku północnym.

Instalacje: elektryczna, odgromowa, ogrzewanie: trzony grzewcze i kuchenne, pomocniczo ogrzewanie elektryczne.

14. Kubatura <div style="text-align: right;">m^3</div> ca 3200	15. Powierzchnia użytkowa <div style="text-align: right;">m^2</div> ca 800	16. Przeznaczenie pierwotne Szkola, sala widowiskowa, mieszkania	17. Użytkowanie obecne Sklepy, mieszkanie; części nieużytkowane
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Wielokrotnie przeprowadzano remonty bieżące, brak dokumentacji prac		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Fundamenty, stropy, klatki schodowe, ściany wewnętrzne i ściany zewnętrzne w stanie dobrym. Stolarka okienna i drzwiowa, zwłaszcza w części widowiskowej w stanie złym. Przybudówki w stanie złym.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Szkola w Wąsoszu jest wartościowym przykładem modernistycznej architektury wznoszonej na potrzeby oświaty w okresie międzywojennym i winna być wpisana do gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków. Obiekt należy wyremontować, zakres prac remontowych należy określić w oparciu o ekspertyzę mykologiczno – konstrukcyjną. Należy znaleźć użytkownika który znajdzie właściwy sposób wykorzystania obiektu.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

25. Opracował

tekst mgr Antoni Oleksicki; Barbara Tomecka X 2006
plany, rysunki mgr inż. arch. Piotr Lewkowicz X 2006
zdjęcia fotograf. mgr Antoni Oleksicki X 2006

miejsce przechowywania negatywów WUOZ w Łomży
Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27. Załączniki

1. wkładka do karty ewidencyjnej

1. Miejscowość WĄSOSZ	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) SZKOŁA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) FOTOGRAFIE; RZUT ;
---------------------------------	---	---

Elewacja południowo zachodnia i południowo wschodnia

Elewacja północno zachodnia i południowo zachodnia

Elewacja północno zachodnia

Wkładkę założył: mgr Barbara Tomecka

Miejsce przechowywania negatywów: WUOZ w Białymstoku

